

ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-6-82-28>

УДК 81'1+81'276

Гарлицька Т.С.

Криворізький державний педагогічний університет

МІСЦЕ ТА ВИДИ РОЗМОВНО-ПРОСТОРІЧНОЇ ЛЕКСИКИ В МОВНОМУ ПОВУТІ МІСТА

Анотація. Статтю присвячено вивченню місця та різновидів розмовно-просторічної лексики в мовному побуті міста. На матеріалі української, російської та англійської мов досліджено особливості та подано соціолінгвістичні характеристики окремих різновидів розмовно-просторічних одиниць, що функціонують у міському мовленні. У роботі було з'ясовано, що російська мова містить найбільшу кількість розмовно-просторічних одиниць, що є ознакою досить пізнього оволодіння широкими масами населення Росії літературною мовою та тривалого переважаючого діалектів у мовленні російських міст; в українську мову значна кількість розмовно-просторічних одиниць була запозичена з російської, а зовсім низький відсоток просторічних елементів в англійській мові свідчить про те, що в ній практично відсутнє таке поняття, як просторіччя.

Ключові слова: просторіччя, розмовна лексика, діалект, міське мовлення, види розмовно-просторічної лексики.

Harlytska Tetiana

Kryvyi Rih State Pedagogical University

THE PLACE AND THE TYPES OF COLLOQUIAL VOCABULARY IN THE CITY LANGUAGE

Summary. The article is devoted to the place and types of colloquial vocabulary in the city language. The peculiarities and sociolinguistic characteristics of different types of colloquial vocabulary which are functioning in the city language are studied on the material of the Ukrainian, Russian and English languages. Today city colloquial vocabulary is functioning not only in oral speech but it also found reflection in fiction, in printed mass media which affirms the extension of functional limits of this language element. It was also ascertained in the article that the Russian language has the biggest amount of colloquial words which indicates that the wide masses of Russian population mastered literary language very late and that different dialects predominated in Russian cities for a long time. In the Ukrainian language many colloquial units were borrowed from the Russian language. And a small amount of colloquial elements in the English language affirms that the term “colloquialism” is almost absent in the English language. The main features of the city colloquial words are: speech non-normativeness, full absence of codification on each language level; if literary language is characterized by difficult stylistic organization and ways differentiation then colloquialism from this point of view is non-differential language phenomenon; colloquialism is characterized by the optionalness of usage by the members of this society; colloquialism is used in non-written form; if literary language is characterized by functional diversity of units then colloquialism is notable for its functional monotony. Taking into consideration classifications of colloquial elements of different foreign and native scientists and using own studied material we propose to divide all colloquial vocabulary, which is functioning in the city language, into the next types: 1) words with reduced expressive coloration (words with some extent of rudeness, words with very reduced expressive coloration, vulgar and racist words); 2) estimative vocabulary (neutral words which are used for estimation); 3) corrupted words in accordance with phonetic, grammatical and lexical norms (deformed neutral words or borrowings, new words or word forms which appeared as a result of analogy, shortened words and abbreviations); 4) dialectal words.

Keywords: general colloquial words, colloquialism, dialect, city language, types of colloquial vocabulary.

Постановка проблеми. Міське просторіччя з наукової позиції є надзвичайно цікавою лінгвемою, що трактується як один зі структурно-функціональних різновидів загальнонародної мови, який, не маючи територіальних або вузькоспеціальних обмежень, разом із діалектами та жаргонізмами протистоїть літературній мові, її розмовному стилю [9, с. 536]. Якщо раніше просторіччя реалізувалося винятково в усній формі, то сьогодні воно знаходить відображення в художній літературі та на сторінках друкованих ЗМІ, що свідчить про розширення функціональних меж цього мовного елемента та бажання сучасних авторів вплинути на читача шляхом звернення до мовлення звичайного містянина, а це своєю чергою доводить актуальність нашого дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У деяких працях російських мовознавців (Л. Крикін, В. Беліков) просторіччя окреслюється як «найбільш російська» мовна підсистема, суто

національний феномен, що, на відміну від територіальних діалектів та літературної мови, не має прямих аналогів в інших національних мовах [7, с. 53]. Однак, дослідження О. Вікторова переконують, що просторіччя наявне не лише в російській, але й в інших мовах, наприклад français populaire – у французькій, Umgangssprache – у німецькій, dialetto regionale – в італійській, obecná čeština – у чеській тощо [1, с. 94]; в англійській мові, зокрема її американському варіанті, проблема теоретичного обґрунтування поняття «просторіччя» взагалі перебуває поза науковою дискусією, а вся лексика, яка має відтінок фамільярності, неофіційності та знижене емоційно-експресивне забарвлення, у словниках позначається як «general colloquial words» (загальна розмовна лексика) або «colloquialisms», що наближено відповідає російському просторіччю. Хоча деякі американські дослідники (М. МакКріммон, Д. Девідсон, Н. Гейман) відмежовують просторіч-

чя від інших міських ідіом, вважаючи джерелом їх походження територіальні діалекти.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. На сучасному етапі розвитку лінгвістики досить суперечливим залишається питання дефініції розмовної та просторічної лексики та їх різновидів. Так, деякі українські дослідники (Л. Коробчинська, С. Левченко, О. Тараненко, В. Товстенко, О. Медвідь) пропонують виокремлювати та розмежовувати ці поняття, вважаючи, що для просторічної лексики в значно більшій мірі, ніж для розмовної, характерне стилістичне зниження. Однак О. Зайцева вважає такий критерій досить суб'єктивним, оскільки в лексикографічній практиці це означає невиправдане виведення за межі літературної мови цілого ряду лексем [3, с. 201]. У своєму дослідженні на матеріалі просторіччя ми намагаємося виявити спільні риси українського, російського та американського міського мовлення, а оскільки межа між «розмовною» та «просторічною лексикою» є досить розмитою і в кожній із досліджуваних мов ці поняття розуміються по-різному, тому пропонуємо просторічну лексику розглядати в широкому розумінні, залучаючи до її складу розмовно-просторічні одиниці задля уникнення протиріч.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є визначення місця та різновидів розмовно-просторічної лексики в мовному побуті міст різних країн.

Виклад основного матеріалу. Міський спосіб життя в різних країнах мав однакові наслідки для розвитку мов, адже літературна мова, витіснивши територіальні діалекти, стала ядром мовлення будь-якого міста, однак на сучасному етапі розвитку мовного побуту міст важливого значення набули периферійні мовні одиниці, зокрема розмовно-просторічна лексика, чому сприяли демократизація та розквіт різних сфер суспільного життя, прагнення містян підвищити свій соціальний статус, продемонструвати свій рівень освіченості, дотепність та розквітність, різні види соціальних потрясінь, зокрема війна.

Одним із проміжних перехідних типів мовлення, що використовується в розмовно-побутовому спілкуванні, є просторіччя, яке виникло в результаті пристосування територіальних говорів до літературних норм міського мовлення, і вважається виявом недостатньої освіченості мовця. Як зауважує О. Єрофеева, просторіччя використовується великою частиною населення міста, представленою різними соціальними групами (низько кваліфікованими робітниками, нижчим обслуговуючим персоналом, продавцями дрібних магазинів та ринків, медсестрами, різноробочими тощо) [2, с. 17]. Визначальними особливостями сучасного міського просторіччя є наступні: 1) ненормативність мовлення, повна відсутність кодифікації на всіх рівнях мови; 2) якщо літературна мова характеризується складною стилістичною організацією та диференціацією засобів, то просторіччя з цього погляду є недиференційованим мовним явищем; 3) для просторіччя характерна факультативність уживання, його необов'язковість для членів даного соціуму; 4) просторіччя безписемне, адже книжним еквівалентом просторіччя є безграмотне письмо людини, не ознайомленої з епістолярними жанрами літературної мови; 5) якщо літературна мова характеризується функціональним

розмаїттям одиниць, то просторіччя вирізняється функціональною «монотонністю» [4, с. 8].

Ураховуючи різні класифікації розмовно-просторічних елементів, запропонованими такими зарубіжними та вітчизняними дослідниками, як В. Балабін, Л. Булаховський, О. Єфимов, О. Ахманова, Л. Коробчинська, О. Пономарів, В. Русанівський, Р. Бесага тощо, та спираючись на власний фактичний матеріал, пропонуємо поділяти розмовно-просторічну лексику на такі види:

1. Слова зі зниженим емоційно-експресивним забарвленням:

– слова з певною мірою грубуватості;

– слова з різко зниженим експресивним забарвленням;

– вульгаризми (лайки, прокльони, прізвиська) та расизми.

2. Оцінна лексика (нейтральні слова, що використовуються для оцінки).

3. Слова, перевернуті з погляду фонетичних, графічних чи лексичних норм:

– zdeформовані нейтральні слова та запозичення;

– нові слова чи форми слів, що виникли в результаті аналогії;

– скорочені слова та аббревіатури;

4. Діалектна лексика.

Проведене дослідження показало, що російська мова містить найбільшу кількість розмовно-просторічних одиниць – 18,3 % (6590 одиниць) від загальної кількості досліджених у російській мові субстандартних елементів, що становлять 36 000 слів (за словниками Б. Осипова та В. Мокієнка); в українській мові їх кількість становить 12,6 % (1032 одиниці) від загальної суми досліджених маргінальних елементів – 8200 слів (за словниками Л. Ставицької та Н. Хобзей); найменша їх кількість зосереджена в англійській мові – лише 1,12 % (251 лексема) від загальної кількості, що нараховує 22500 лексем (за словниками А. Пекхема та Т. Торна). Надзвичайно високий відсоток розмовно-просторічної лексики в російській мові є ознакою досить пізнього оволодіння широкими масами населення Росії літературною мовою та тривалого переважаючого діалектів у мовленні російських міст, в українській мові значна кількість розмовно-просторічних одиниць була запозичена з російської мови, а зовсім низький відсоток просторічних елементів в англійській мові свідчить про те, що в ній практично відсутнє таке поняття, як просторіччя (colloquialism).

Серед розмовно-просторічної лексики зі зниженим емоційно-експресивним забарвленням найчисленнішою в трьох досліджуваних мовах є група слів з певною мірою грубуватості. Ці лексичні одиниці мають підвищену експресивність, тобто їх конотації очевидні незалежно від ситуацій, у яких вони вживаються. Значна частина таких слів служить засобом для створення іронічного або гумористичного ефекту: *барахло* (одяг), *блишчалка* (лисіна), *дригалка* (дтскотетка), *мантелєпа* (дуренька дівчина), *спиногриз* (дтина), *страшилка* (негарна людина) [8; 10] – в укр. мові; *алконавт* (алкоголік), *бацильярий* (кімната для паління), *вякалка* (рот), *сообразилка* (голова), *чавкать* (говорити), *выкобениваться* (зухвало поводитися), *думалка* (голова) [5; 6] – у рос. мові; *oh*, *snar* (заперечення, що означає неприємне здивування), *teh* (вигук на позначення байдужості), *okey-doke* (хтось, кого обдурили), *otaku* (антисоці-

альна людина), *scrilla* (гроші), *shizzam* (вигук на позначення неординарної дії), *spacin'g's* (марно згаяти час) [11; 12] – в англ. мові.

Якщо попередня група розмовно-просторічної лексики має нешкідливий характер, то слова з різко зниженим емоційним забарвленням є групами та принизливими, їхні конотативні значення охоплюють такі емоційні стани, як «злість», «зневага», «агресія», «презирство». Варто зауважити, що найбільш широко та варіативно ця група слів представлена в російській мові, наприклад: *дерьмокрам* (псевдодемократ), *клизмоид* (нехороша людина), *кобелино* (любитель жінок), *козлорожистый* (товстий (про людину)), *отвалить* (піти звідкись), *рыгаловка* (заклад суспільного харчування), *хлебалка* (рот) [5; 6].

Не менш важливою серед розмовно-просторічних одиниць є група оцінної лексики, що містить нейтральні слова, які використовуються для вираження оцінки особи чи дійсності, переважно негативної. Особливістю цієї групи слів є трансформації їх денотативного та конотативного значень, адже переходячи із розряду нейтральної до розмовно-просторічної лексики, вони не лише набувають стилістичного забарвлення, а й отримують нові семантичні відтінки. Ця група слів є однією з найчисленніших серед розмовно-просторічної лексики, адже до них належать спільні для всіх носіїв поняття, тобто типові для нейтральних лексем одиниць на позначення назв тварин, рослин, предметів побуту, явищ навколишньої дійсності тощо, наприклад: *бульбашки* – шампанське, *ведмідь* – людина із села, *віник* – букет, *граблі* – руки, *дошка* – худа дівчина, *жаба* – жадоба; заздрість; потворна дівчина, *каркати* – накликати біду [8; 10] – в укр. мові; *боров* – огрядний чоловік, *бубон* – синяк, *булька* – товста людина, *бумажка* – документ, посвідчення, довідка, *гвоздик* – тонкий каблук жіночих туфель, *доить* – вилучати вигоду від когось, *карандашик* – лом, кайло [5; 6] – у рос. мові. В англійській мові розмовно-просторічними вважаються переважно слова-вигуки, питальні фрази, повторення та уподібнення слів; не винятком є група оцінної лексики, що також може містити й окремі лексеми на позначення явищ та предметів навколишнього середовища, наприклад: *amen*, *brother* – вираження однозначного погодження, *am I mean?* – саркастичне заперечення, яке слідує після лайливих слів, *bet that* – вираження ствердження, *bing bing* – один долар, *Christmas-casual* – формальний зручний стиль одягу, *to die* – вираження схвалення, захоплення [11; 12].

Досить частотними є слова, перекинуті з погляду фонетичних, граматичних чи лексичних норм, адже вони становлять майже 50 % від загальної кількості розмовно-просторічних лексем у кожній із трьох досліджуваних мов. Третину слів цієї групи займають zdeформовані нейтральні лексеми та запозичення, що вирізняються своєю яскравістю та експресивністю: *абібас* (фірма «Адіда»), *взувачка* (взуття), *вумний* (розумний), *вчительця/учительця* (вчителька), *долари* (долари), *дуркувати* (друкувати), *зупинівка* (зупинка), *компютер* (комп'ютер), *лекар* (лікар) [8; 10] – в укр. мові; *дюдюктив* (детективний роман), *жидули* (автомобіль «Жигулі»), *зряплата* (заробітна плата), *инженегр* (інженер), *мирмишель* (вермішель), *мысля* (думка), *пельмянница* (племінниця) [5; 6]

– у рос. мові; *awright* (погодження, схвалення, від *all right*), *beresk* (скажений, від *berserk*), *booger* (нежить, від *bogey*), *loony* (божевільний, від *lunatic*), *abouta* (майже, від *about to*), *ain't got no* (не мати нічого, від *don't have any*), *annivorcery* (річниця розлучення, від *anniversary* та *divorce*), *baleadat* (повирити в це, від *believe that*) [11; 12] – в англ. мові.

Ще однією підгрупою серед «перекинутих» слів є нові слова та вирази, що виникли в результаті аналогії. Найчастіше такі лексеми утворюються за допомогою додавання різних афіксів чи словоскладання. Наприклад: *бабешник* (живіт), *балакалка* (радіодирчик (поганий, старенький транспортний засіб), *закрутка* (консервація), *затюкати* (принизити когось, насміятися) [8; 10] – в укр. мові; *автохапснад* (станція автотехобслуговування), *бум-бум* (модна зачіска, розрахована на великий успіх), *автопоилка* (пивна з автоматичним розливом пива), *жмуровка* (морг), *кенгурятник* (сумка-рюкзак для перенесення маленьких дітей на грудях) [5; 6] – у рос. мові; *bucket shop* (дешеві та низькоякісні товари у великій кількості), *chocaholic* (людина, залежна від шоколаду), *well-oiled* (п'яний), *windbag* (балакуча, пустослівна людина) [11; 12] – в англ. мові. Основною функцією таких одиниць є вираження жартівливо-іронічного ставлення до висловлюваного.

Наступною підгрупою розмовно-просторічних слів, перекинутих з погляду фонетичних, граматичних чи лексичних норм, є скорочення та абрєвіатури. Їх особливістю є те, що переважна більшість таких одиниць не є скороченнями в чистому вигляді, оскільки їм властиві додаткові афікси та фонетичні перекинуття, що й дозволяє зараховувати такі слова до розмовно-просторічної лексики. Наприклад: скорочені слова: *лямпак* (лампочка), *мікробус/мікроб/бус* (мікроавтобус), *табурка* (табуретка, стільчик) – в укр. мові; *баки* (бакенбарди), *мейзик* (майонез), *люд* (люди), *массажка* (масажна щітка, розчіска) – у рос. мові; *агро* (дикий, скажений, від «aggravated»), *beau* (красивий, від «beautiful»), *bro* (близький друг, брат, від «brother») – в англ. мові. Абрєвіатури більше притаманні англійській мові, що пояснюється її тяжінням до мовної економії та компресії, які вважаються шляхами вдосконалення мови як засобу міжнародного спілкування, наприклад: *brb* (повертатися, від «be right back»), *D.O.M* (брудний чоловік, від «dirty old man»), *HG* (домогосподарка, від «homegirl»).

Останньою групою в нашій класифікації розмовно-просторічних одиниць є діалектна лексика. Уважати територіальні діалекти надбанням винятково сільської місцевості є нераціональним, адже, зважаючи на реальну мовну практику міста, діалектні лексеми є одним із багатоманітних ідіомів, які заповнюють лакуни міського мовного побуту. Елементи територіальних діалектів, що побутують у місті, характеризують мовлення окремих міст, яке відрізняється фонетичними, орфоепічними, лексичними особливостями, тому діалектизм в такий спосіб виконують функцію розмежування «свій» – «чужий». Крім того, територіальні діалекти, що існують в межах міста, не лише допомагають відстежити соціальних статус, рід занять, етнічну та територіальну приналежність їхніх носіїв, але й забезпечують культурне розмаїття окремого міста та країни в цілому. Так, серед українських міських діалектів досить яскравим та своєрідним

є так званій львівській «балак», що поєднує риси українських та польських діалектів, і його можна порівняти із сучасним «суржи́ком». Він вирізняється орфоепічними особливостями, наприклад: *тра́мвай, адво́кат, содо́вий*; фонетичними, наприклад: вимова голосного «о» як «у» (*нугами, зрубити*); серед лексичних особливостей досить помітною є багата синонімія, наприклад: *аквавіта, баюра, блондинка, вудзя, кмінківка, люра, монополька, цмага, цмагу́ня* – горілка [10]. Серед російських міст варто виділити м. Омськ, що є досить насиченими територіальними діалектами, які за своєю внутрішньою структурою є досить неоднорідними, адже їм властиві діалектні особливості мовлення старожилів та новосільських говорів, що сформувалися значно пізніше. Так, у мовленні жителів м. Омська можна зустріти велику кількість діалектних лексем, як от: *быгать* – жити, існувати, *купи́лы* – гроші, *вехотка* – мочалка, *дюха* – свиня, *испужатся* – [6]. Досить колорит-

ним та багатим на діалектні лексеми є мовлення американського міста Нью-Йорк. Діалектним словам нью-йоркського мовлення притаманна заміна буквосополучень «JR» на «OJ», а «Th» на «D», у результаті чого утворюються незрозумілі для пересічного мовця фрази, як от: *Dey sell tirllets on doity-doid street*, чи об'єднання кількох слів в одне із заміною деяких літер: *fugedaboutit* (forget about it), або вживання іншого прийменника: *to stand on line* (замість *to stand in line*) тощо.

Висновки і пропозиції. Проведене дослідження доводить досить важливе (хоча й не першочергове) місце розмовно-просторічної лексики в структурі мови міста, адже його наявність дозволяє розглядати міський побут як цілісну багатокомпонентну систему, яка враховує та поєднує запити усіх мешканців будь-якого міста. Наступним логічним аспектом нашої роботи може стати дослідження інших структурних компонентів мови міста, зокрема жаргону, сленгу, аргю, суржику тощо.

Список літератури:

1. Викторов А.А. К вопросу о трудностях определения современного городского просторечия в русском языке. *Ежегодник Полилог: Государственные языки в странах СНГ и Балтии. Статус и проблемы функционирования*. 2001. № 1. С. 94–102.
2. Ерофеева Е.В. Языковая ситуация современного города и методы её исследования. *Вестник Пермского университета. Серия : Российская и зарубежная филология*. 2009. Вып. 5. С. 16–23.
3. Зайцева О.В. До питання про «просторічну» лексику. *Філологічні науки*. Книга 1. 2013. С. 199–205.
4. Капанадзе Л.А. Современное городское просторечие и литературный язык. *Городское просторечие: проблемы изучения*. 1984. С. 5–12.
5. Мокиенко В.М., Никитина Т.Г. Большой словарь русского жаргона : 25 000 слов, 7000 устойчивых сочетаний. Санкт-Петербург : Норинт, 2001. 720 с.
6. Осипов Б.И. Словарь современного русского города: Ок. 11 000 слов, ок. 1000 идиоматических выражений / под ред. Б. И. Осипова. Москва : Русские словари; Астрель; АСТ; Транзиткнига, 2003. 565 с.
7. Современный русский язык: социальная и функциональная дифференциация / отв. ред. Л.П. Крысин. Москва : Языки славянской культуры, 2003. 568 с.
8. Ставицька Л. Український жаргон. Словник: Містить близько 4070 слів і понад 700 стійких словосполучень. Київ : Критика, 2005. 496 с.
9. Українська мова : Енциклопедія. 2-е вид. Київ : Українська енциклопедія ім. М.П. Бажана, 2006. 820 с.
10. Хобзей Н., Сімович О., Ястремська Т., Дедик-Меуш Г. Лексикон львівський: поважно і на жарг. Львів : Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2009. 672 с.
11. Peckham A. Urban Dictionary: vulgarious street slang defined / compiled by A. Peckham. Kansas City : Andrews McMeel Publishing, 2005. 344 p.
12. Thorne T. Dictionary of Contemporary Slang. London : A&C Black Publishers Ltd, 1996. 494 p.

References:

1. Viktorov, A.A. (2001). K voprosu o trudnostyakh opredeleniya sovremennogo gorodskogo prostorechiya v russkom yazyke [To the question of the difficulties of the definition of modern city colloquialism in the Russian language]. *Ezhegodnik Polilog: Gosudarstvennye yazyki v stranah SNG i Baltii. Status i problemy funkcionirovaniya*, no. 1, pp. 94–102.
2. Erofeeva, E.V. (2005). Yazykovaya situatsiya sovremennogo goroda i metody eyo issledovaniya [Language situation of modern city and the methods of its research]. *Vestnik Permskogo universiteta. Seriya: Rossijskaya i zarubezhnaya filologiya*, vol. 5, pp. 16–23.
3. Zajceva, O.V. (2013). Do pytannya pro «prostorichnu» leksyku [To the question of colloquial vocabulary]. *Filologichni nauky*, vol. 1, pp. 199–205.
4. Kapanadze, L.A. (1984). Sovremennoe gorodskoe prostorechie i literaturnyj yazyk [Modern city colloquial and literary language]. *Gorodskoe prostorechie: problemy izucheniya*, pp. 5–12.
5. Mokienko, V.M., & Nikitina, T.G. (2001). *Bolshoj slovar russkogo zhargona: 25000 slov, 7000 ustojchivyh sochetanij* [Big Dictionary of Russian jargon: 25000 words, 7000 steady combinations]. St. Petersburg: Norint. (in Russian)
6. Osipov, B.I. (2003). *Slovar sovremennogo russkogo goroda: Ok. 11 000 slov, ok. 1000 idiomaticheskikh vyrazhenij* [The Dictionary of modern Russian city: about 11000 words, 1000 idioms]. Moscow: Russkie slovari; Astrel; AST; Tranzitkniga. (in Russian)
7. Krysin, L.P. (2003). *Sovremennyj russkij yazyk : socialnaya i funkcionalnaya differenciaciya* [Modern Russian language : social and functional differentiation]. Moscow: Yazyki slavyanskoj kultury. (in Russian)
8. Stavyczka, L. (2005). *Ukrayinskyj zhargon. Slovyk: Mistyt blyzko 4070 sliv i ponad 700 stijkyx slovospoluchen* [Ukrainian jargon. Dictionary: consists of 4070 words and more than 700 idioms]. Kyiv: Krytyka. (in Ukrainian)
9. Ukrayinska mova: Encyklopediya. 2-e vyd. [Ukrainian language: Encyclopedia. 2 nd ed.]. Kyiv: Ukrayinska encyklopediya im. M.P. Bazhana. (in Ukrainian)
10. Hobzej, N., Simovych, O., Yastremska, T., & Dedyk-Meush, G. (2009). *Leksykon lvivskij: povazhno i na zhart* [Lviv Lexicon: seriously and humorously]. Lviv : Instytut ukrajinoznavstva im. I. Kryp'yakevycha NAN Ukrayiny. (in Ukrainian)
11. Peckham, A. (2005). *Urban Dictionary : vulgarious street slang defined*. Kansas City: Andrews McMeel Publishing, 344 p.
12. Thorne, T. (1999). *Dictionary of Contemporary Slang*. London: A&C Black Publishers Ltd, 494 p.